

معاونت آموزشی
مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی
واحد برنامه‌ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره»

اطلاعات درس:

عنوان درس: تغذیه در بلایا و شرایط اضطراری

کد درس: ۲۸

نوع و تعداد واحد: نظری- ۲ واحد

نام مسؤول درس: دکتر مونا پورقادری

مدرس/ مدرسان: دکتر یحیی جلیل پیران- دکتر مونا پورقادری

پیش‌نیاز/ هم‌زمان: ندارد

رشته تحصیلی: تغذیه جامعه

مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد

نیمسال تحصیلی: دوم (۱۴۰۳-۱۴۰۴)

اطلاعات مسؤول درس:

رتبه علمی: استادیار

محل کار: دانشکده علوم تغذیه و رژیم شناسی- دانشگاه علوم پزشکی تهران

تلفن تماس: ۸۸۹۵۵۷۴۶ - داخلی ۱۱۶

نشانی پست الکترونیک: mpourghaderi@tums.ac.ir

توصیف کلی درس (انتظار می‌رود مسئول درس ضمن ارائه توضیحاتی کلی، بخش‌های مختلف محتوایی درس را در قالب یک یا دو بند، توصیف کند):

درس تغذیه در بلایا و شرایط اضطراری به بررسی تأثیر بلایا بر امنیت غذایی و وضعیت تغذیه‌ای جوامع می‌پردازد و دانشجویان را با اصول ارزیابی، برنامه‌ریزی و مداخلات تغذیه‌ای در شرایط بحرانی آشنا می‌سازد. این درس شامل مفاهیم کلیدی در مدیریت تغذیه در بحران، سیاست‌ها و راهکارهای ملی و بین‌المللی است.

اهداف کلی / محورهای توان‌مندی:

این درس به دانشجویان کمک می‌کند:

- درک تأثیر بلایا بر وضعیت تغذیه‌ای و امنیت غذایی در سطح فردی و جمعیتی را کسب کنند.
- اصول ارزیابی وضعیت تغذیه‌ای در شرایط اضطراری و شاخص‌های کلیدی مرتبط با آن را بشناسند.
- با سیاست‌ها، دستورالعمل‌ها و استانداردهای ملی و بین‌المللی در حوزه تغذیه در بحران آشنا شوند.
- توانایی طراحی و اجرای مداخلات تغذیه‌ای مناسب برای گروه‌های آسیب‌پذیر در شرایط بحرانی را به دست آورند.
- مهارت همکاری بین‌بخشی و مشارکت با سازمان‌های مسئول در مدیریت تغذیه در بحران را تقویت کنند.

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توان‌مندی:

- شناخت مفاهیم بحران و تأثیر آن بر تغذیه و امنیت غذایی
- تحلیل انواع سوءتغذیه و کمبودهای ریزمغذی در بلایا و راهکارهای پیشگیری
- ارزیابی نیازهای تغذیه‌ای و تدوین برنامه‌های غذایی در شرایط بحران
- بررسی اصول تأمین و توزیع سبدهای غذایی استاندارد در بلایا
- شناسایی گروه‌های آسیب‌پذیر و طراحی مداخلات تغذیه‌ای هدفمند
- آشنایی با حمایت‌های بهداشتی و امدادهای غذایی در شرایط اضطراری
- کاربرد روش‌های ارزیابی سریع و پایش مداخلات تغذیه‌ای در بحران‌ها
- درک نقش و وظایف سازمان‌های ملی و بین‌المللی در مدیریت تغذیه در بحران

روش‌های یاددهی - یادگیری:

- ☒ سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، بحث در گروه‌های کوچک) ☐ ایفای نقش ☐ یادگیری اکتشافی
 کوئیز، بحث گروهی و ...
☐ یادگیری مبتنی بر تیم (TBL) ☐ یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL) ☐ یادگیری مبتنی بر سناریو
☐ آموزش مجازی ☒ استفاده از دانشجویان در تدریس ☐ بازی سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----
 (تدریس توسط هم‌تایان)

تقویم درس:

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجوی	امکانات و وسایل	نام مدرس / مدرسان
۱	-تعریف بحران و انواع آن -تأثیر حوادث غیرمترقبه بر وضعیت تغذیه ای بازماندگان			ویدئو پروژکتور جهت نمایش اسلاید، وایت برد	دکتر یحیی جلیل پیران
۲	-کمبود ریزمغذی ها پس از بروز حوادث غیرمترقبه و راه های پیشگیری از آن ها -انواع سوء تغذیه در بحران			ویدئو پروژکتور جهت نمایش اسلاید، وایت برد	دکتر یحیی جلیل پیران
۳	ارائه دانشجویی	سخنرانی		ویدئو پروژکتور جهت نمایش اسلاید، وایت برد	-
۴	-آشنایی با اصول تغذیه در بحرانها - انرژی و نیازهای تغذیه ای موردنیاز جامعه حادثه دیده			ویدئو پروژکتور جهت نمایش اسلاید، وایت برد	دکتر یحیی جلیل پیران
۵	-امنیت غذا و تغذیه در شرایط عادی و بحران ها			ویدئو پروژکتور جهت نمایش اسلاید، وایت برد	دکتر یحیی جلیل پیران
۶	ارائه دانشجویی	سخنرانی		ویدئو پروژکتور جهت نمایش اسلاید، وایت برد	-
۷	-تنظیم برنامه غذایی در بحران -ویژگی های سبد غذایی در مراحل بحران			ویدئو پروژکتور جهت نمایش اسلاید، وایت برد	دکتر یحیی جلیل پیران
۸	- آشنایی با گروه‌های آسیب‌پذیر و تغذیه آنها - خدمات بهداشتی ویژه گروه‌های آسیب‌پذیر			ویدئو پروژکتور جهت نمایش اسلاید، وایت برد	دکتر مونا پورقادری

۹	ارائه دانشجویی	سخنرانی	ویدئو پروژکتور جهت نمایش اسلاید، وایت بورد	-
۱۰	- حمایت‌ها و مداخلات بهداشتی - تغذیه‌ای در بحران‌ها - انواع امدادهای غذایی در بحران‌ها		ویدئو پروژکتور جهت نمایش اسلاید، وایت بورد	دکتر مونا پورقادری
۱۱	- پایش کمی و کیفی سبدهای غذایی - ارزیابی سریع وضعیت تغذیه ای		ویدئو پروژکتور جهت نمایش اسلاید، وایت بورد	دکتر مونا پورقادری
۱۲	ارائه دانشجویی	سخنرانی	ویدئو پروژکتور جهت نمایش اسلاید، وایت بورد	-
۱۳	طراحی و اجرای مداخلات بهداشتی - تغذیه ای		ویدئو پروژکتور جهت نمایش اسلاید، وایت بورد	دکتر مونا پورقادری
۱۴	- وظایف هماهنگی و مدیریت تغذیه در بحران - شرح وظایف و نقش واحدهای همکار در پاسخ به بلایا		ویدئو پروژکتور جهت نمایش اسلاید، وایت بورد	دکتر مونا پورقادری
۱۵	ارائه دانشجویی	سخنرانی	ویدئو پروژکتور جهت نمایش اسلاید، وایت بورد	-
۱۶	جمع بندی مباحث		ویدئو پروژکتور جهت نمایش اسلاید، وایت بورد	دکتر یحیی جلیل پیران - دکتر مونا پورقادری

نقش و وظایف دانشجو:

- مطالعه و مشارکت فعال در بحث‌های کلاسی از طریق بررسی منابع و مطالعات موردی
- ارائه کلاسی بر اساس یکی از موضوعات درس، شامل تحلیل علمی و ارائه راهکارهای کاربردی

روش ارزیابی دانشجو:

- فعالیت های کلاس ۴۰٪
- آزمون میان ترم ۲۰٪
- آزمون پایان ترم ۴۰٪

- 1- Idoko, I. P., Godwinsa, O. P., & Ochagwuba, E. (2024). Comparative analysis of disaster management strategies and their impact on nutrition outcomes in the USA and Nigeria.
- 2- Rakha, A., Jabbar, A., Rasheed, H., & Tul-Muntaha, S. (2025). Nutrition Crisis Management After Floods: A Multisectoral Perspective.
- 3- Araf, Y. (2024). August 2024 Bangladesh floods: emerging health risks.
- 4- Sato, H., Sudo, N., & Nagao-Sato, S. (2024). Foods provided at shelters during a heavy rain disaster: comparison of weighed food records between different numbers of days.
- 5- WHO. (2000). The management of nutrition in major emergencies.